

SPOROČILO ZA MEDIJE št. 50/26

Luxembourg, 14. april 2026

Sodba Sodišča v zadevi C-590/23 | Pelham (Pojem „pastiš“)

Sodišče je pojasnilo obseg izjeme za „pastiš“ v okviru „glasbenega vzorčenja“ (sampling)

S to izjemo naj bi se zagotovilo pravično ravnovesje med varstvom avtorske pravice in svobodo umetnosti

Sodišče je v okviru dolgotrajnega spora v zvezi z uporabo vzorca (*sample*) skladbe nemške glasbene skupine Kraftwerk pojasnilo obseg izjeme za „pastiš“, ki omogoča uporabo elementov dela, varovanih z avtorsko pravico, brez predhodnega dovoljenja imetnikov pravic.

Sodišče je med drugim ugotovilo, da ta izjema zajema stvaritve, ki spominjajo na eno ali več obstoječih del, hkrati pa se od njih zaznavno razlikujejo in uporabljajo nekatere njihove značilne elemente, varovane z avtorsko pravico, vključno z „vzorčenjem“ (sampling), z namenom vzpostavitve umetniškega ali ustvarjalnega dialoga s temi deli, ki ga je mogoče prepoznati kot takega. Ta dialog ima lahko različne oblike, zlasti obliko odprtega posnemanja sloga navedenih del, poklona tem delom ali humoristične ali kritične konfrontacije s temi deli.

Nemška glasbena skupina Kraftwerk je leta 1977 izdala fonogram, na katerem je skladba „Metall auf Metall“.

Oba ustanovitelja te glasbene skupine sta pred nemškimi sodišči tožila skladatelja skladbe „Nur mir“ ter proizvajalca fonogramov, na katerih je ta skladba izšla leta 1997 (in ponovno leta 2004), to je družbo Pelham GmbH. Očitata¹ jim, da so kršili zlasti pravico, sorodno avtorski pravici, katere imetnika sta v vlogi proizvajalca fonogramov,² ker so v elektronski obliki kopirali približno dve sekundi trajajoči vzorec (*sample*) z ritmično sekvenco skladbe „Metall auf Metall“ in ta vzorec z zaporednim ponavljanjem vključili v skladbo „Nur mir“.

V tem sporu, ki traja že več kot 20 let,³ je treba še odločiti, ali je to vzorčenje od 7. junija 2021 zakonito kot uporaba v namene „pastiša“. Na ta datum je v Nemčiji začela veljati izjema od avtorske pravice in pravic proizvajalca fonogramov, ki v namene karikature, parodije ali pastiša dovoljuje reprodukcijo, distribucijo in priobčitev javnosti objavljenega dela.

Ker ta izjema izhaja iz prava Unije,⁴ je zvezno sodišče Sodišče zaprosilo za pojasnilo obsega pojma „pastiš“.

Sodišče je odgovorilo, da izjema za „pastiš“⁵ zajema stvaritve, ki spominjajo na eno ali več obstoječih del, vendar se od njih zaznavno razlikujejo, in pri katerih se uporabljajo nekateri od njihovih značilnih elementov, varovanih z avtorsko pravico, tudi z „vzorčenjem“ (sampling), da bi se s temi deli začel umetniški ali ustvarjalni dialog, ki ga je mogoče prepoznati kot takega.⁶ Ta dialog ima lahko različne oblike, zlasti obliko odprtega posnemanja sloga navedenih del, poklona tem delom ali humoristične ali kritične konfrontacije s temi deli.

Za ugotovitev, da gre za uporabo „v namene“ pastiša, zadostuje, da osebe, ki poznajo obstoječe delo, iz katerega so izposojeni elementi, prepoznajo, da gre za „pastiš“. Zato ni treba ugotoviti, da je uporabnik imel namen uporabiti delo v take namene.

Sodišče je ugotovilo, da ta razlaga izjeme za „pastiš“ zagotavlja pravično ravnovesje med varstvom svobode umetnosti in varstvom avtorske pravice ter pravno varnost.

Zvezno sodišče mora o sporu, ki mu je predložen, odločiti ob upoštevanju odgovorov Sodišča. Zvezno sodišče je v

predložitveni odločbi opozorilo, da iz ugotovitev v prejšnjem postopku⁷ izhaja, da skladba „Nur mir“ predstavlja umetniško konfrontacijo z ritmično sekvenco, povzeto iz skladbe „Metall auf Metall“ z drugačnim glasbenim žanrom, čeprav jo je kljub zmanjšanju tempa in ritmičnemu zamiku mogoče prepoznati kot prikrito merjenje na izvirnik.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo in povzetek sodbe, kadar je bil ta povzetek pripravljen](#), sta objavljena na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Posnetki z razglasitve sodbe so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

¹ Ker je eden od njiju leta 2020 umrl, je od takrat stranka v postopku njegov pravni naslednik.

² Na katerih je skladba „Metall auf Metall“.

³ V odgovoru na prejšnji predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo nemško zvezno sodišče, je Sodišče že pojasnilo, da vzorčenje lahko pomeni poseg v pravice proizvajalca fonograma, če je izvedeno brez njegovega dovoljenja. Vendar uporaba iz fonograma odzvetega zvočnega vzorca, ki je spremenjen in pri poslušanju ni prepoznaven, ne pomeni posega v te pravice, tudi če ni podano tako dovoljenje (glej sodbo z dne 29. julija 2019, Pelham in drugi, [C-476/17](#); glej tudi sporočilo za medije [št. 98/19](#)).

⁴ [Direktiva 2001/29/ES](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi. Ta direktiva državam članicam omogoča, da predvidijo izjeme ali omejitve izključnih pravic do reproduciranja in priobčitve javnosti, zlasti kadar gre za uporabo v namene karikature, parodije ali pastiša.

⁵ Iz člena 5(3)(k) Direktive. Sodišče je v tem okviru pojasnilo, da ta izjema ni univerzalna (Auffangtatbestand) v smislu, da bi zajemala vse oblike ustvarjalne uporabe gradiva, varovanega z avtorsko pravico.

⁶ Zato pojem „pastiš“ ne zajema prikritih posnemanj varovanih predmetov ali celo plagiatov.

⁷ Pred višjim deželnim sodiščem v Hamburgu.